

ECP Jaarfestival

Digitaal dat zijn wij?!

Georganiseerd in samenwerking met:

Forum
Standaardisatie

Standaard Samenwerken

SIDNfonds

TNO innovation
for life

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Ministerie van Economische Zaken

Coalitie
Duurzame
Digitalisering

Over
Informatie
Gesproken

ONLINE TRUST
COALITIE

NL AI Coalitie

online
content
moderatie

DUTCH
SUBSEA CABLE
COALITION

NLIGF
NETHERLANDS INTERNET GOVERNANCE FORUM

Welkom!

Regie op gegevens

Maatschappelijke coalitie Over
Informatie Gesproken

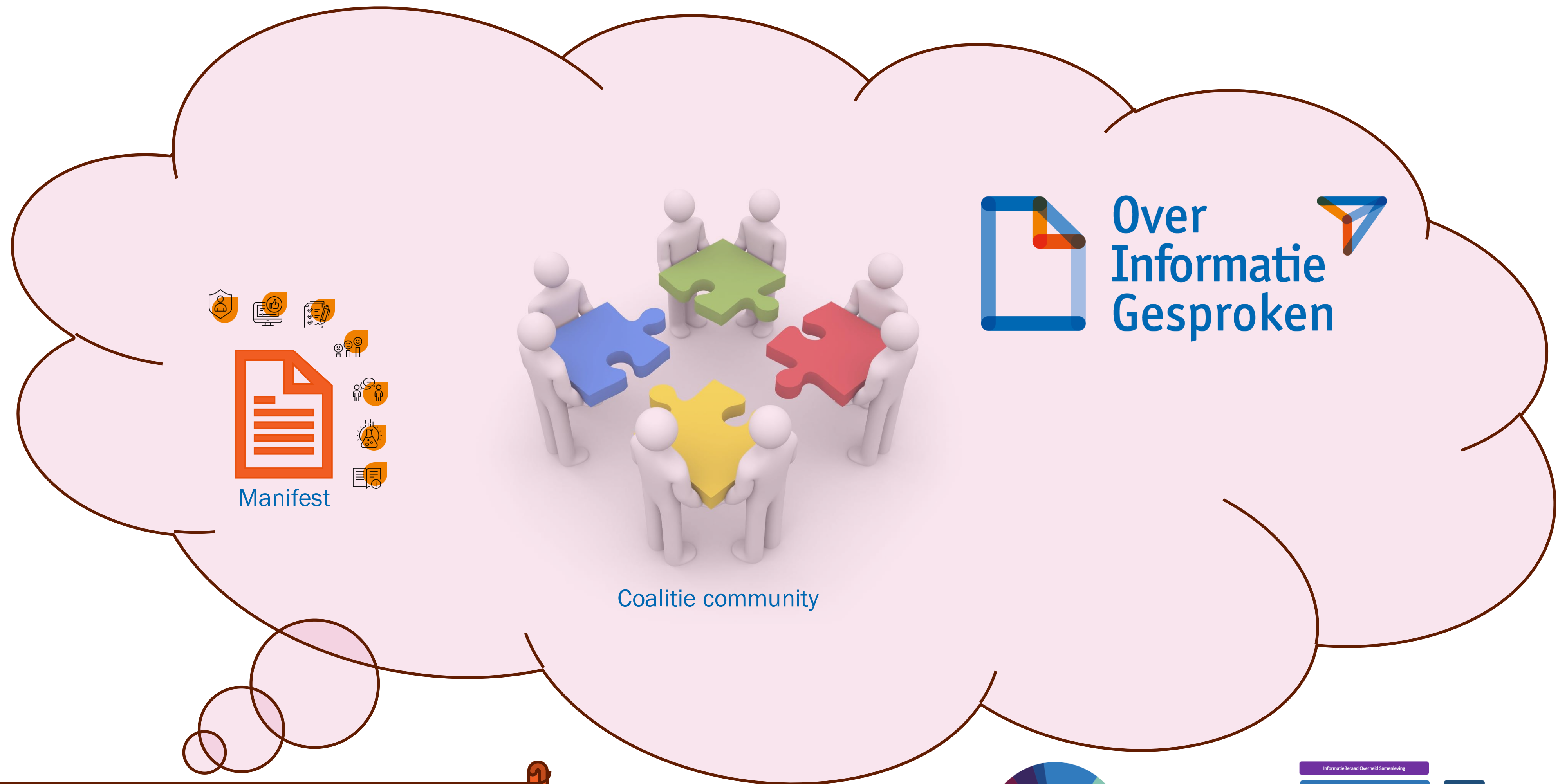

Over
Informatie
Gesproken

- 13.15 Opening: introductie MCOIG en introductie sprekers
- 13.20 Presentatie **Danny Lämmerhirt**, Waag Futurelab: 'Grip op eigen gegevens?'
- 13.35 Reflectie op onderzoek door **Sabine Geerdes**
- 13:45 Reflectie op onderzoek door **Marianne van den Anker**
- 13:55 **Panel** met de drie sprekers + reageren op vragen uit publiek
- 14:05 Conclusie, vervolg en afsluiting

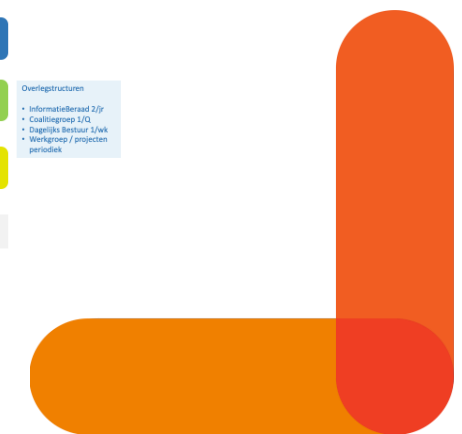
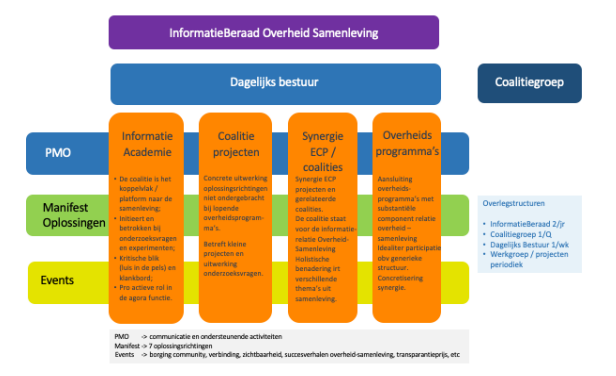
Een meer gelijkwaardige informatierelatie tussen overheid en samenleving/burger

Platform voor de InformatieSamenleving

Actieplan Open Overheid

waag **futurelab**

Grip op eigen gegevens?

ECP Jaarfestival

Danny Lämmerhirt, Waag Futurelab

21 november 2024

Publieke dienstverlening wordt data-intensiever

Rotterdam kapt met SyRI

De gemeente Rotterdam maakt niet verder gebruik van het fraude-opsporingsinstrument Systeem Risico-Indicatie (SyRI). Dat schrijft burgemeester Ahmed Aboutaleb aan de gemeenteraad. Reden daarvoor is 'onvoldoende voortgang in zekerheid over de voorwaarden voor deze aanpak.'

📄 Sjoerd Willen 📅 03 juli 2019

Bron: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/rotterdam-stopt-met-syri>

DIGITALE ZAKEN DE RECHTSSTAAT

@ Follow the Money

16 OKTOBER 2024 · 10 MIN

De politie bewaart alles, van iedereen, altijd. Dat is in strijd met de wet

SEBASTIAAN BROMMERSMA

DAVID DAVIDSON

5 CONNECTIES

32 BIJDRAGEN

Bron: <https://www.ftm.nl/artikelen/politie-bewaart-alles-over-iedereen-in-strijd-met-de-wet>

The changing roles of frontline bureaucrats in the digital welfare state: The case of a data dashboard in Rotterdam's Work and Income department

Published online by Cambridge University Press: 02 August 2022

Margot Kersing , Liesbet van Zoonen , Kim Putters and Lieke Oldenhof

Show author details

Bron: Data & Policy journal; doi:10.1017/dap.2022.16

Grip Op Eigen Gegevens

Een analyse van de mogelijkheden en beperkingen om
Nederlandse burgers controle te geven over hun
persoonlijke gegevens.

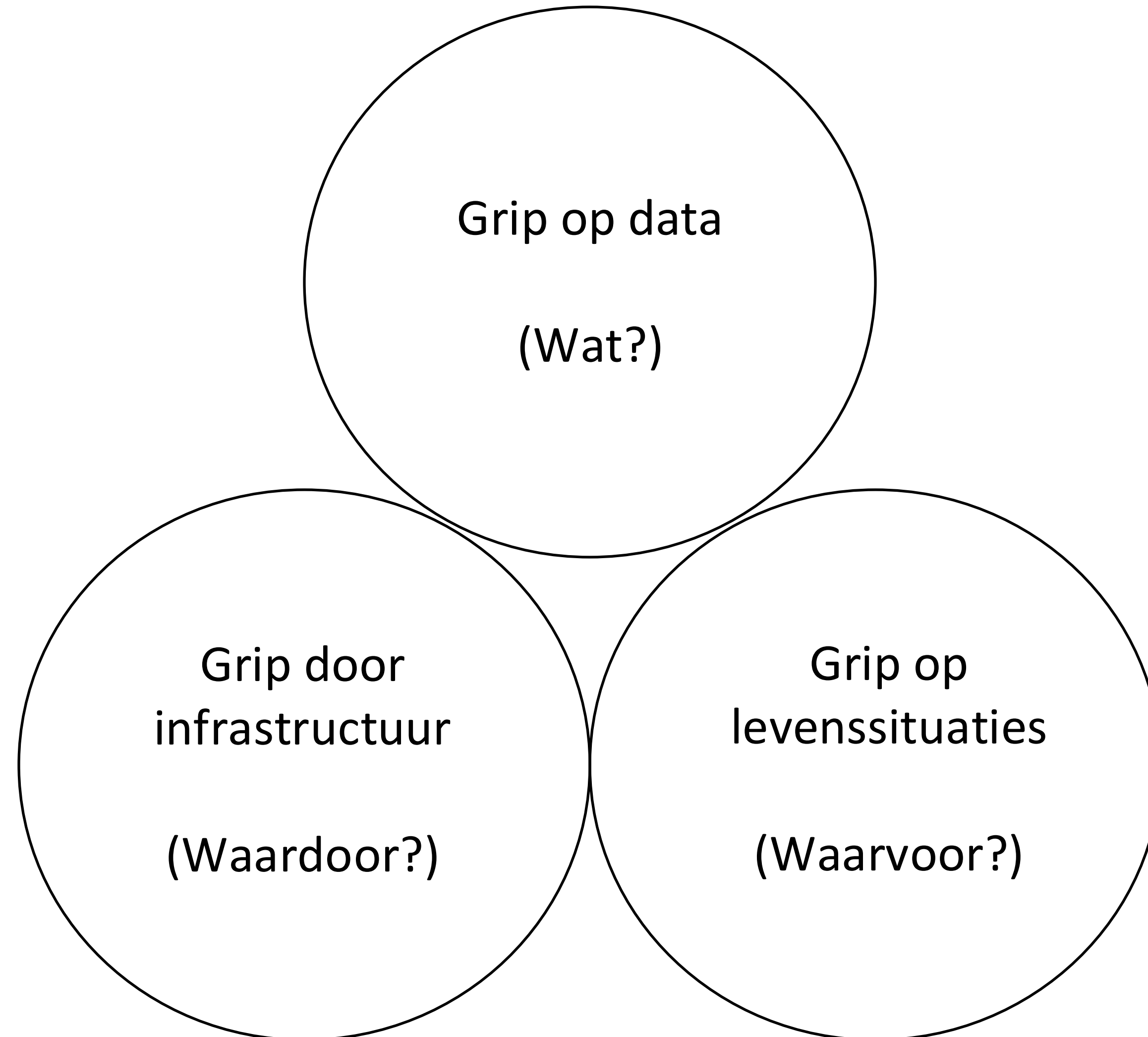
Danny Lämmerhirt
Julia Jansen

Mei 2024

waag futurelab

Een typologie van grip

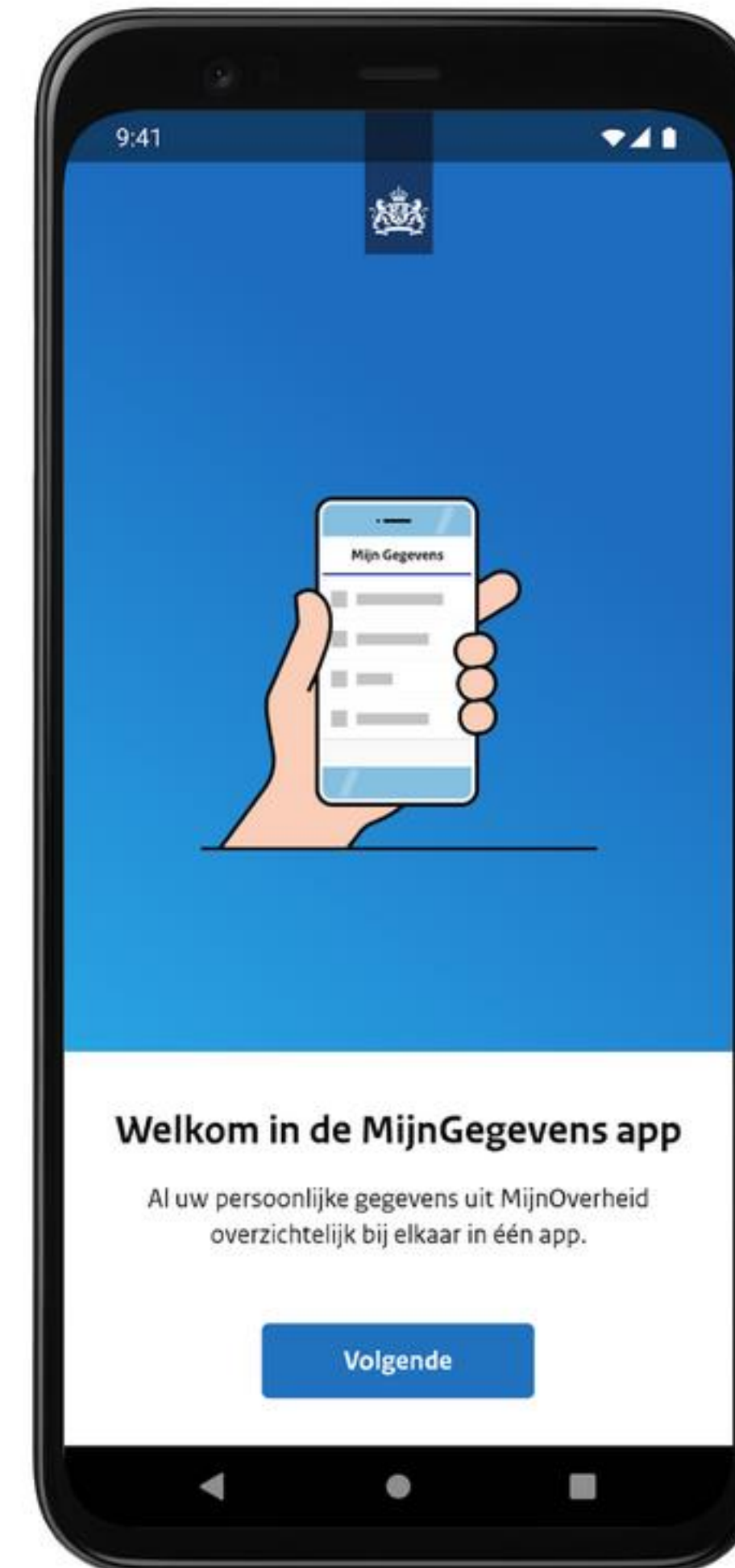

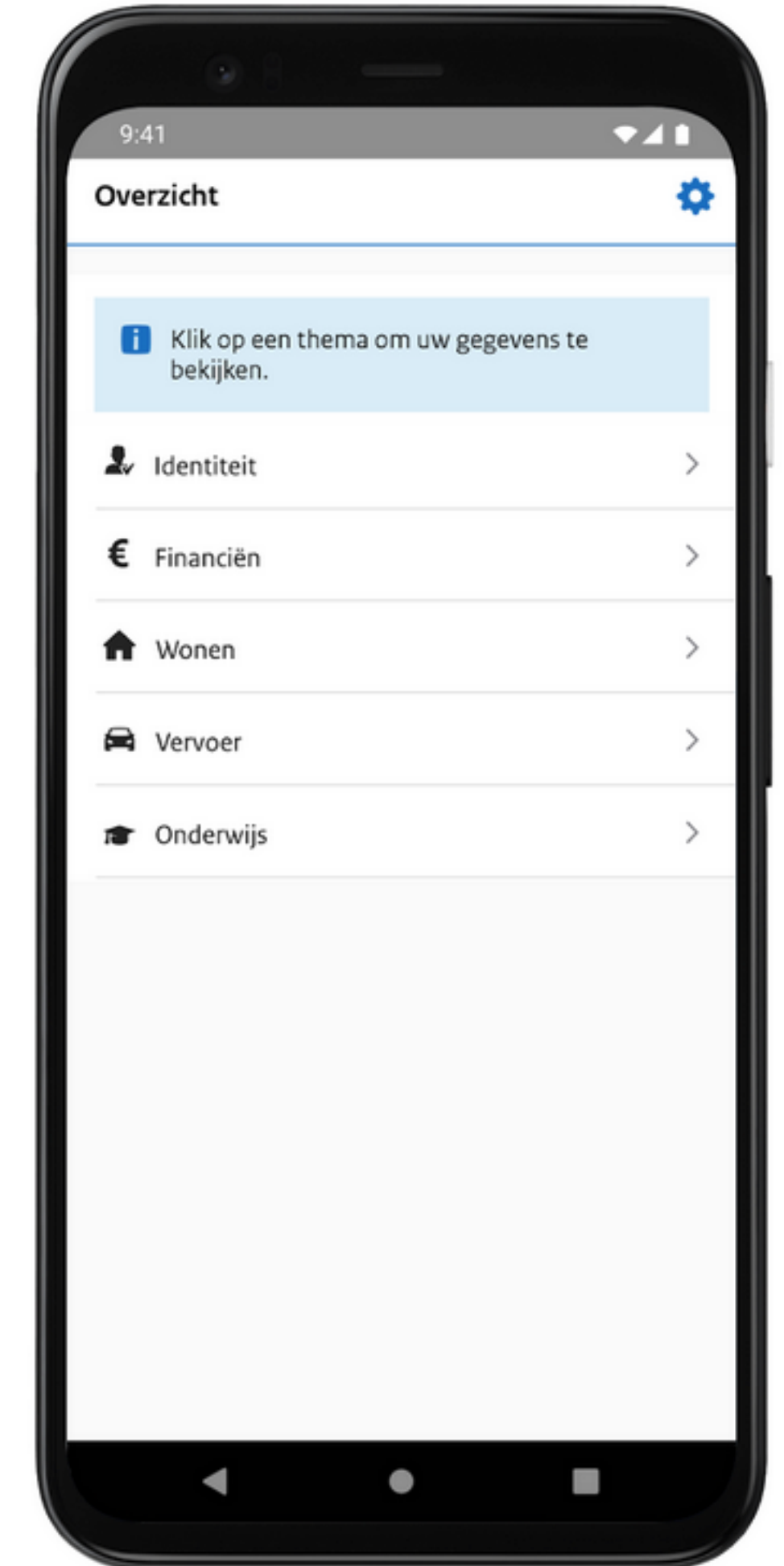
Aanpak

- **Doel:** bestaande technologieën vinden die gebruikt worden door Nederlandse overheden (en derde partijen) om burgers grip op hun data te geven.
- Data verzameling: Zoek van instrumenten (n=109) op basis van trefwoorden (Web of Science, Google Search, App stores), websites van overheden en via experts.
- Interface-analyse: Welke controlehandelingen worden aan gebruikers geboden?
- Interviews: Waarvoor worden instrumenten ontwikkeld? Hoe beïnvloed infrastructuur hun implementatie (volgens app ontwikkelaars, ICT medewerkers van Logius en gemeentelijke dienstverleners (n=7)?

Al uw gegevens uit MijnOverheid overzichtelijk in 1 app!

Bekijk welke gegevens de overheid over u heeft vastgelegd.

Inzichten

1) Burgers worden geconfronteerd met een jungle aan instrumenten

GRIP OP EIGEN GEGEVENS

een (incomplete) overzicht van de vele tools gebruikt door overheden en de daarbij uit te oefenen AVG-rechten.

[meer over dit onderzoek ->](#)

TYPEN

- MijnOmgeving
- Brief / E-mail
- Webformulier
- Kluis
- Sluis
- Informatie
- Authenticatie

TOOLS

Overheid en derde partijen Overkoepelend

AVG-RECHTEN

- inzage
- corrigeren
- verwijderen
- beperken
- overdragen organisatie
- overdragen burger
- bezwaar
- informatie doel
- informatie organisatie(s)

alle ministeries, diensten, Raad van State, ACM AVG-register Rijksoverheid	Autoriteit Consument & Markt AVG-verzoeken	Autoriteit Persoonsgegevens AVG-Klacht indienen	Belastingdienst Mijn Belastingdienst app	Belastingdienst Webpagina informatie basisregistratie inkomen	Bits of Freedom My Data Done Right	CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) Website	Datakeeper Datakeeper		
Dienst Justis Verzoek voor het uitoefenen van een recht	Dienst Justitiële Inrichtingen Vragen over privacywetgeving	Dienst Toeslagen MijnToeslagen	Dienst Toeslagen Verzoek, Privacyverklaring	DigiD CheckID voor DigiD	DigitalMe Qiy Scheme	Donorregister Donorregister	DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) Mijn diploma's	DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) Mijn DUO	
DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) Privacyverklaring	FinSave B.V. FinSave	Gemeente Amsterdam Shuttercam	Gemeente Amsterdam Uittreksel BRP of wijzigen	Gemeente Amsterdam Verwerkingsregister	Gemeente Amsterdam Webformulier: opvraag BRP bevraging	Gemeente Den Haag Formulier adres wijzigen	Gemeente Den Haag Formulier adresgegevens BRP aanpassen	Gemeente Den Haag MijnDenHaag	
Gemeente Den Haag Verwerkingsregister	Gemeente Nijmegen Geheimhouding persoonsgegevens	Gemeente Nijmegen Persoonsgegevens of adresgegevens aanpassen in basisregistratie personen	Gemeente Nijmegen Privacyrechten Persoonsgegevens	Gemeente Nijmegen Verwerkingsregister	Gemeente Nijmegen Yivi	Gemeente Rotterdam Aanvraag inzien persoonsgegevens	Gemeente Rotterdam Burgerloket online		
Gemeente Rotterdam Hulp bij werk zoeken	Gemeente Rotterdam Mijn Loket	Gemeente Rotterdam Verwerkingsregister	Gemeente Utrecht Adresgegevens laten aanpassen: Mijn Loket	Gemeente Utrecht Gegevens opvragen	Gemeente Utrecht Gegevens opvragen	Gemeente Utrecht Gegevens verwijderen	Gemeente Utrecht Huishoudboekje	Gemeente Utrecht Inzageverzoek persoonsgegevens	Gemeente Utrecht Mijn Loket
Gemeente Utrecht Persoonsgegevens BRP aanpassen	Gemeente Utrecht Persoonsgegevens BRP aanpassen	Gemeente Utrecht Verwerkingsregister	Huis voor Klokkenluiders Verzoek indienen op grond van AVG	Huurcommissie (dienst onder BZK) Privacyverklaring	Huurcommissie (dienst onder BZK) Verzoek Informatie Persoonsgegevens	Huurcommissie (dienst onder BZK) Verzoek Informatie Persoonsgegevens			
Immigratie en Naturalisatiedienst Formulier verzoek om stukken of gegevens'	Immigratie en Naturalisatiedienst Mijn IND (online omgeving)	iWize Adviesbox (Klantmodule Financieel Adviseurs)	Kadaster Privacypagina	Kamer van Koophandel Mijn eenmanszaak	Kamer van Koophandel Mijn eenmanszaak	KopieID KopieID	Logius Verzoek op grond van de AVG	Ministerie van Algemene Zaken Formulier Privacyverzoek	
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Contact over rechten	Ministerie van Buitenlandse Zaken Verzoek privacyrechten	Ministerie van Defensie Verzoek privacyrechten persoonsgegevens	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat Contact over rechten	Ministerie van Financiën Verzoek m.b.t. Persoonsgegevens	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Verzoek m.b.t. Persoonsgegevens				
Ministerie van Justitie en Veiligheid Privacypagina	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Verzoek m.b.t. Persoonsgegevens	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Verzoek m.b.t. Persoonsgegevens	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Verzoek m.b.t. Persoonsgegevens	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Verzoek m.b.t. Persoonsgegevens	MyQii Qii				
NCTV (Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding en Veiligheid) Verwijzing privacyverklaring J&V	Ockto Ockto	Openbaar Ministerie Schriftelijk verzoek	Politie Privacy Statement	Politie Verzoek aan de privacydesk	Politie Verzoek aan de privacydesk	Privacy by Design Yivi	Raad van de Kinderbescherming Webpagina: Privacy	RDW (Dienst Wegverkeer) Terugmelding basisregistratie voertuigen (sic)	
Rijksdienst voor Identiteitsgegevens Meldpunt Fouten in Overheidsregistraties (formulier voor burgers)	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens Verzoek op grond van AVG	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens Verzoek op grond van AVG	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens Webpagina: Basisregistratie Personen	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland AVG-verzoek indienen	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland Mijn RVO (online omgeving)				
Rijksoverheid Berichtenbox	Rijksoverheid DigiD	Rijksoverheid MijnGegevens	Rijksoverheid MijnOverheid	Rijksoverheid Overzicht rechtsgronden verwerking persoonsgegevens	Rijksoverheid Webpagina: Cookies	Rijksoverheid Wie gebruikt mijn gegevens	Rijksoverheid, Caribisch Nederland MijnCN	Stichting Financieel Paspoort Financieel Paspoort; Gegevensstandaard Persoonlijke Financiën	
Stichting Ontwikkeling Schluss App Schluss	Stichting Pensioenregister MijnPensioenOverzicht	SVB (Sociale Verzekeringsbank) Mijn SVB	UMC Utrecht Pazio	UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) Bezwaar indienen	UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) Mijn UWV				
UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) Privacyverklaring	VNG Realisatie & RDW De Blauwe Knop	World data exchange Digi.me							

2) Instrumenten besteden selectief aandacht aan AVG-rechten

Instrumenten binnen de overheid

MijnOmgevingen

Mijn SVB

> Log in bij Mijn SVB

MijnGegevens

Rijksoverheid

Wat is het Meldpunt Fouten in Overheidsregistraties?

Brieven, e-mails, webformulieren

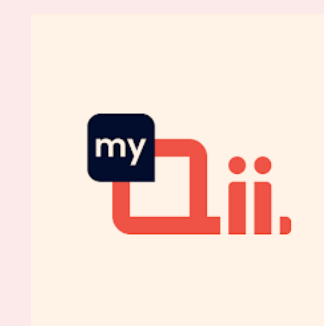

Brief schrijven

- Focus op inzage en (in mindere mate) correctie.
- Beperkte mogelijkheden om gegevens te verwijderen, uitwisseling te beïnvloeden, of een bezwaar over gebruiken in te dienen
- Tools meestal voor een specifieke instelling ontwikkelt, maar niet overkoepelend.

Instrumenten van derde partijen

Data sluisen & kluizen

schluss

- Gericht op het delen van gegevens met andere organisaties met toestemming
- Niet mogelijk gegevens bij de bron te corrigeren, wel in die app zelf
- Uitwisseling niet altijd mogelijk op een gestructureerde manier (via APIs)

3) Infrastructuur voor data deling beschermt de belangen van burgers nog niet voldoende

- Er bestaat tot op heden geen gestructureerde toegang tot gegevens uit de basisregisters voor data bemiddelaars. Burgers *en* overheidsorganisaties hebben daardoor minder invloed op het delen van gegevens.
- Sommige instrumenten gebruiken ‘screenscraping’ om gegevens van burgers te verzamelen in plaats van gestructureerde data uitwisseling.
- Standaarden ontbreken nog steeds die de rechten en plichten bij data uitwisseling vast leggen.

4) Kwaliteit en toegang naar publieke diensten moeten centraal staan

- De beschikbare instrumenten hebben als doelen: efficiëntie, kostenverlaging en het versoepelen van bureaucratischen processen over het toekennen van diensten (plus meer gemak voor burgers).
- Er is nog veel potentieel om burgers controle over hun gegevens te geven voor inclusiedoeleinden (bijv. om de toegang naar diensten te verbeteren).

The screenshot shows the website 'Gebruiker Centraal' with the tagline 'Voor een gebruiksvriendelijke overheid'. The navigation menu includes 'Lees, luister en kijk', 'Thema's', 'Agenda', 'Gebruik zelf', 'Doe mee', 'Over ons', and 'Contact'. A search bar is located in the top right corner. The main content area features an article titled '08 aug 2023 'Proactieve dienstverlening zou de norm moeten zijn'' by Eoin Hennekam. The article text reads: '1 van de winnaars van de GemeenteDelers van VNG, winnaar van de UserCentriCities award voor meest gebruikersgerichte dienstverlening in Europa, en nationale en internationale erkenning in media. We kunnen gerust stellen dat Stad Gent indruk heeft gemaakt met haar proactieve dienstverlening. Dienstverlening waarbij de gebruiker écht centraal staat. Wat houdt deze dienstverlening in? En wat kunnen we van Gent leren? Sarah Spiessens van Stad Gent vertelt het ons. Sarah is projectleider Vereenvoudiging & Proactieve dienstverlening bij Stad Gent. Enthousiast vertelt ze over het project. "In België hebben we sinds 2016 het zogenaamde 'Only once principe'. Dit principe betekent dat overheidsdiensten slechts eenmaal een beroep mogen doen op ondernemingen of burgers voor het verzamelen van gegevens.' Proactieve dienstverlening Dat principe vormt ook de basis voor de proactieve dienstverlening van Gent. "We hebben al 3 use cases proactiever opgezet. Daarbij maken we gebruik van data over burgers die al bekend is binnen de overheid. Zij hoeven dus zelf geen gegevens meer bij ons aan te leveren voor deze dienstverlening. En zij hoeven niet zelf uit te zoeken of ze recht hebben op bepaalde tegemoetkomingen. Dat doen wij. Dat maakt het proactief. Burgers hoeven geen aanvraagprocedures door voor bepaalde tegemoetkomingen. Ze krijgen die gewoon als ze er recht op hebben.''

Aanbevelingen

1. Grip op data: Ontwikkel instrumenten die het voor burgers mogelijk maken om meer data rechten uit te oefenen
 1. Minder instrumenten om meer rechten uit te oefenen
 2. Meer controle als er iets misgaat bij de verwerking van persoonsgegevens
 3. Rekening houden met de digitale kloof (wie sluiten we uit als alles digitaal wordt?)
2. Grip door infrastructuur: Ontwikkel kaders voor gegevensuitwisseling die een gelijkwaardige machtsverhouding tussen burgers en overheid ondersteunen
 1. Technische architecturen van de overheid moeten voor legitieme data uitwisseling zorgen
 2. Toezichtkaders en regels voor data ontvangers binnen/buiten de overheid moeten gedefinieerd/gecontroleerd worden
3. Grip op je leven: Stel de kwaliteit en toegang naar diensten centraal, en niet alleen maar de digitalisering daarvan.
 1. Persoonsdata actief gebruiken om publieke diensten naar de burger te brengen
 2. Aandacht geven aan kwaliteitseisen (en de discriminerende effecten van data-gebaseerde dienstverlening)

Dank jullie wel!

Danny Lämmerhirt

Lead, Future Internet Lab, Waag Futurelab

E-mail: danny@waag.org

LinkedIn: [dannylammerhirt](#)

Mastodon: <https://mstdn.social/@danlammerhirt>

Sabine Geerdes

**Coördinerend beleidsmedewerker bij
Directie Digitale Overheid**

Marianne van den Anker

Ombudsvrouw Rotterdam Rijnmond

Danny Lämmerhirt
Sabine Geerdes
Marianne van den Anker

ECP Jaarfestival

Digitaal dat zijn wij?!

Georganiseerd in samenwerking met:

Forum
Standaardisatie

Standaard Samenwerken

SIDNfonds

TNO innovation
for life

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Ministerie van Economische Zaken

Coalitie
Duurzame
Digitalisering

Over
Informatie
Gesproken

ONLINE TRUST
COALITIE

NL AI Coalitie

online
content
moderatie

DUTCH
SUBSEA CABLE
COALITION

NLIGF
NEDERLANDS INTERNET GOVERNANCE FORUM

Bedankt!